

KAPITTELSTOKJES

CURIEUZE NAMEN UIT GEMERTS OUDSTE BEGRAAFBOEK

Het oudst bekende dood-register van Gemert beslaat de periode 10 december 1609 tot 24 december 1625. In dit tijdsbestek werd een aantal opmerkelijke inschrijvingen gedaan. Het betreft hier sterfdata van personen die - enkelen uitgezonderd - waarschijnlijk niet in Gemert overleden of begraven zijn.

De vermelde personen zijn:

- 6-9-1610 Heer Jan van Ruyschenberch, Commandeur tot Raemersdorp
- 3-7-1610 Suster Lintgen ten Bosch
- 18-4-1612 Heer Willem van den Eynd, pastor tot Bakel en Durn
- ..-10-1612 Suster Henrickken ten Bosch
- 2-7-1614 Heer Gijsbert Masius biscop ten Bosch
- 11-4-1615 Mr. Gerit Fabri van Gemert
- 18-2-1616 Maximiliaen Ernst Ertshertoch ende lantcommandeur van de Balije Oostenrijck
- 27-11-1616 Mr. Dirc Peter Goorts rector schole in Wert
- 25-12-1616 Johan Janssen Custer ende Secretaris te Bakel
- 21-2-1617 Heer Ardt van Berchom, commanduyr tot Beckefoirt
- 15-11-1617 Heer Godert Hoen van Hountsbroec, ordensridder
- 28-11-1617 Heer Jan Conraed, lantcommandeur der Balye Franc-ken
- 12-12-1617 Heer Wynant Fredrick Zwijsel van Wissen, ordensridder
- 15-1-1619 Heer Maximiliaen onsen Duytsen mr.
- 30-12-1619 Heer Adam Weyems, pastor in Geldrop
- 17-3-1620 Heer Wijnant Jans, pastor in Beeck bij Zittert
- 30-12-1622 Heer Jan Ellempt, commanduyr tot St.-Petersvoiren
- 10-1-1623 Heer Antonis (Nucyns) out pastor tot Gruytroy
- 10-2-1623 Heer Philips Pollet, sacrist te Biessen

Willy Ivits

WIE KENT WIE - 4

Tot mijn grote spijt kwam er op de foto van de "kîrsestreuf" etende familie, in de vorige aflevering, geen enkele reactie. Jammer, maar het is niet anders. Daarom ben ik dit keer maar eens in mijn eigen bescheiden archiefje gedoken. Daaruit heb ik een oude foto opgediept van mijn grootvader Jan van Kessel, ook wel bekend als Jan van Martekes.

De foto is genomen in de tuin van Mejuffrouw Anna Prinzen op 't Hoekje. Grootvader is jarenlang tuinman geweest bij de "Juf". Hoelang weet ik niet. Evenmin weet ik wie de beide dames zijn op de foto. De hond is Wodan! Kent iemand van de lezers de naam van één of van beide dames. Of is er iemand die nog iets weet te vertellen van en over Anna Prinzen, Huize Hoekje, of over mijn grootvader. Mooi of lelijk alles is welkom. Jan van Kessel is in de twintiger jaren ook actief geweest in de gemeentepolitiek. Op een pamflet dat toen werd verspreid bij gelegenheid van een gemeenteraadsverkiezing, kom ik zijn naam tegen. Wie dat pamflet heeft verspreid en

Aan de Kiezers van Gemert.

CORSTENS is een man
Die iedereen verdragen kan ;
Peerke Smulders, wat zult g'er van zeggen,
Daar hoeft ge geen eier onder te leggen ;
Now krijgen we de Cool,
Stik, vèrrèk
Now bèn der verdomme ;
Jan Broek, een lid waarop niemand staat
Maar door lijst 4, wordt hij lid van den raad ;
En nu komt P. Slits, de Antikrist,
Je weet hoe 't gaat
Hij zegt niks en doet niks
En Peerke houdt z'n smoel ;
Verhofstad Th. die hebben we dra
See net as de kuuskus
Zoo now en dan ba, ba ;
Jan van Kessel, 'n waardig man
Die maakt er nog eens wat van
Die prût van ons Juffrouw heat gesproken
En daar ben ik mè in de boks gestoken ;
Van Melis A. 'n nieuweling
Daar zeggen we op, bing, bam, bom ;
En Peters F. uit binderseind
Hij is den bèste,
Al staat ie op 't eind.

**„Eenige kiezers staande buiten alle partijen,
Die liefhebben en vrijen”.**

om welke reden is zeker ook interessant om te weten.
Ik ben zeer benieuwd of er op deze "Wie kent Wie" zo vol vragen ook zoveel antwoorden komen. Dus beste lezers, duik in uw geheugen en pak daarna de telefoon. Draai 63324 of schrijf een briefje naar Virmundtstraat 14.
Bij voorbaat heel hartelijk dank.

Dien Scheepers-van Kessel

Pjèrsbloemhèjlige of Pjèrsbrunghèjlige?

Jaren geleden noteerde ik in Boekel het woord Pjèrsbloemhèjlige als naam voor een plant of onkruid dat als "pluksel" werd aangetroffen tussen jonge mangel- of bietenplanten. Bij het plukken zou het pluksel een doordringende geur verspreiden en het zou blauwachtige bloemen hebben. Ik ben er nooit precies achter gekomen welke plant hier bedoeld werd maar ik vermoed dat het ereprijs of hondsdrif geweest moet zijn. Met de naam van de plant wist ik niet goed raad, want gelijkenis met de paardebloem, die ook wel jèrtgalle genoemd werden was er niet. Tot ik op zeker moment van iemand de naam Pjèrsbrunghèjlige hoorde. Er was toen ook iemand uit Gemert bij die bevestigde dat haar vader deze naam voor een bepaald onkruid gebruikte. Ik vermoed nu dat de naam moet worden verklaard als paars bruin heilige. In de plant zouden dan de kleuren paars en bruin aanwezig moeten zijn, en de plant zou geneeskracht moeten hebben, want ik neem aan dat het woord heilige iets met heilzaam of gezond te maken heeft. Nu lees ik in een plantengids dat hondsdrif een giftige plant is onder andere voor paarden, maar geneesmiddelen bezitten vaak giftige elementen, en dat hoeft dus het geneeskrachtige niet uit te sluiten.

Mogelijk kan iemand uit Gemert op bovenstaande nog nadere informatie geven.

Martien van Sleeuwen

BESTAAT ER VERBAND TUSSEN DE NAMEN MORTEL EN EEUWSEL EN DE WIJST?

Bij veldnamenonderzoek in Boekel kwam ik de naam Mortel of Mörtelke een paar keer tegen als naam voor een drassig terrein, in het zogenaamde wijstgebied. Trekken we een lijn van Heesch. Nistelrode richting Deurne en eventueel tot Roermond dan blijkt langs deze lijn de naam Mortel nogal enkele keren voor te komen, onder andere bij Nistelrode, een paar keer in Boekel, dan de plaatsnaam bij Gemert, dan de Breemortel bij Deurne en de naam Mortel bij Roggel. Buiten dit gebied zijn mij alleen bekend: Mortel bij Vierlingsbeek en Biezenmortel bij Udenhout. Verder onderzoek zou moeten uitwijzen of de naam Mortel inderdaad typisch is voor het gebied langs de Peelrandbreuk. (Zie ook: Jan Timmers, De Wijst, in Gemerts Heem 1986, blz. 15-23).

Aan de veldnaam Eusel werd al aandacht besteed door H.J.M. Thiadens in "De veldnaam Eusel in Gemert" in Gemerts Heem 1981, blz.31-32. Wat Boekel betreft: In de wijstgebieden werd de veldnaam "uwsel" of "iuwsel" ongeveer 15 keer aangetroffen. In de gemeente St.Anthonis en Oploo daarentegen werd de naam eeuwsel maar 1 keer in het verzamelde veldnamenmateriaal aangetroffen. Ook hier zal verder onderzoek moeten duidelijk maken in hoeverre de naam "eeuwsel" typisch genoemd kan worden voor het wijstgebied.

Martien van Sleeuwen